

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Ndob/26/2025
Identifikačné číslo spisu:	6125251649
Dátum vydania rozhodnutia:	29.07.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Andrea Moravčíková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:6125251649.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Andrey Moravčíkovej, PhD. a členiek senátu JUDr. Ivany Nemčekovej a JUDr. Lenky Praženkovej, v spore žalobcu G. X., nar. XX.X.XXXX, s miestom podnikania Irkutská 17, Košice, IČO: 43 426 891, zastúpeného Mgr. Martinom Mikloškom, Československej armády 1007/25, Banská Bystrica, proti žalovanému MP&I, s.r.o., Tureň 539, Tureň, IČO: 44 730 667, zastúpenému PESCHLOVÁ PODHORSKÁ advokátska kancelária, s.r.o., Bajkalská 2D, Bratislava, IČO: 47 250 747 o zaplatenie 2 828 eur s príslušenstvom, vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 70Cb/54/2025, o nesúhlase Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica, takto

rozhodol:

Príslušným súdom na konanie v spore vedenom na Mestskom súde Bratislava III pod sp. zn. 70Cb/54/2025 je Okresný súd Pezinok.

Odôvodnenie

- Okresný súd Banská Bystrica dňa 13.6.2025 postúpil spor na prejednanie a rozhodnutie Mestskému súdu Bratislava III z dôvodu, že po podaní odporu žalovaným v upomínacom konaní bol zo strany žalobcu podaný návrh na pokračovanie v konaní na súde príslušnom na prejednanie veci podľa § 10 ods. 3, resp. § 14 ods. 3 zákona č. 307/2016 Z. z. o upomínacom konaní v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon o UK“).
- Mestský súd Bratislava III nesúhlasil s postúpením veci z Okresného súdu Banská Bystrica z dôvodu, že predmetný spor je občianskoprávnym sporom, ktorý nespadá pod zákonom uvedené prípady, ktoré by zakladali kauzálnu príslušnosť Mestského súdu Bratislava III.
- Predkladajúci súd uviedol, že žalobca sa v konaní domáha zaplatenia sumy 2 828 eur s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia, tvrdiac, že žalovaný mu ako prenajímateľ v rozpore s nájomnou zmluvou vystavil faktúry nad rámec dohodnutého nájomného, ktoré ako nájomca následne uhradil. Medzi stranami bola uzatvorená zmluva o krátkodobom nájme bytu podľa zákona č. 98/2014 Z. z. o krátkodobom nájme bytu v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 98/2014 Z. z.“ alebo

„ZKNB“), pričom účelom nájmu bolo bývanie. Ďalej uviedol, že žalobca ako fyzická osoba, hoci označená ako podnikateľ, a ani žalovaný ako právnická osoba pri uzatváraní tohto vzťahu nevystupovali ako podnikatelia, keďže prenájom nehnuteľností spojený s poskytovaním ďalších služieb nie je uvedený v predmete ich podnikania. Z uvedeného podľa predkladajúceho súdu vyplýva, že v danom prípade nejde o záväzkový vzťah medzi podnikateľmi podľa § 261 zákona č. 513/1991 Z. z. Obchodného zákonníka v znení neskorších predpisov (ďalej „Obchodný zákonník“ alebo „ObZ“). Podľa názoru predkladajúceho súdu teda nie sú splnené podmienky na aplikáciu ustanovení Obchodného zákonníka na vzťah medzi stranami sporu. Vzhľadom na uvedené, preto Mestský súd Bratislava III nie je kauzálny príslušný a príslušným súdom na prejednanie a rozhodnutie daného sporu je Okresný súd Pezinok.

4. Z vyššie uvedených dôvodov Mestský súd Bratislava III predložil súdny spis Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“) ako súdu spoločne nadriadenému obojmu súdom podľa § 43 ods. 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“) na rozhodnutie o príslušnosti.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd spoločne nadriadený Okresnému súdu Banská Bystrica a Mestskému súdu Bratislava III na rozhodnutie o príslušnosti (§ 43 ods. 2 CSP), po preskúmaní okolností sporu o príslušnosť dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica je dôvodný.

6. Podľa ustanovenia § 36 ods. 1 a 2 CSP, konanie sa uskutočňuje na súde, ktorý je na prejednanie príslušný. Príslušnosť sa určuje podľa okolností v čase začatia konania, takto určená príslušnosť trvá až do skončenia konania.

7. Podľa ustanovenia § 40 CSP, súd aj bez námietky skúma vecnú príslušnosť, kauzálnu príslušnosť a funkčnú príslušnosť počas celého konania; kauzálnu príslušnosť v obchodnoprávných sporoch súd skúma iba do otvorenia pojednávania alebo predbežného pojednania sporu.

8. Podľa ustanovenia § 43 ods. 1 CSP, ak súd postupom podľa § 40 a § 41 zistí, že nie je príslušný, bezodkladne postúpi spor príslušnému súdu bez rozhodnutia a upovedomí o tom žalobcu. Žalovaného upovedomí len vtedy, ak mu už bola žaloba doručená.

9. Podľa ustanovenia § 43 ods. 2 CSP, ak súd, ktorému bol spor postúpený, s postúpením nesúhlasí, bezodkladne predloží súdny spis bez rozhodnutia spoločne nadriadenému súdu na rozhodnutie o príslušnosti; ak ide o spor o miestnu príslušnosť, predloží súdny spis svojmu nadriadenému súdu. Týmto rozhodnutím sú súdy viazané.

10. Podľa ustanovenia § 13 CSP, na konanie v prvej inštancii je miestne príslušný všeobecný súd žalovaného, ak nie je ustanovené inak.

11. Podľa ustanovenia § 15 ods. 1 CSP, všeobecným súdom právnickej osoby je súd, v ktorého obvode má právnická osoba adresu sídla.

12. Podľa ustanovenia § 2 ods. 1 ObZ, podnikaním sa rozumie sústavná činnosť vykonávaná samostatne podnikateľom vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť za účelom dosiahnutia zisku alebo na účel dosiahnutia merateľného pozitívneho sociálneho vplyvu, ak ide o hospodársku činnosť registrovaného sociálneho podniku podľa osobitného predpisu.

13. Podľa ustanovenia § 2 ods. 2 ObZ, podnikateľom podľa tohto zákona je:

- a) osoba zapísaná v obchodnom registri,
- b) osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia,
- c) osoba, ktorá podniká na základe iného než živnostenského oprávnenia podľa osobitných predpisov,
- d) fyzická osoba, ktorá vykonáva poľnohospodársku výrobu a je zapísaná do evidencie podľa osobitného predpisu.

14. Podľa ustanovenia § 261 ods. 1 ObZ, táto časť zákona upravuje záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi, ak pri ich vzniku je zrejmé s prihliadnutím na všetky okolnosti, že sa týkajú ich podnikateľskej činnosti.

15. Podľa ustanovenia § 261 ods. 2 ObZ, touto časťou zákona sa spravujú takisto záväzkové vzťahy medzi subjektom verejného práva, ak sa týkajú zabezpečovania verejných potrieb alebo vlastnej prevádzky a podnikateľmi pri ich podnikateľskej činnosti.

16. Podľa ustanovenia § 261 ods. 8 ObZ, pri použití tejto časti zákona podľa odsekov 1 a 2 je rozhodujúca povaha účastníkov pri vzniku záväzkového vzťahu.

17. Podľa ustanovenia § 14 ods. 3 zákona o UK, ak žalobca v lehote podľa odseku 1 podá návrh na pokračovanie v konaní, súd postúpi vec do piatich pracovných dní súdu príslušnému na jej prejednanie podľa Civilného sporového poriadku a strany o tom upovedomí. Ak príslušným na jej prejednanie je súd podľa § 2 zákona o UK, súd strany upovedomí o pokračovaní v konaní.

18. Najvyšší súd uvádza, že upomínacie konanie je alternatívnym spôsobom uplatňovania peňažných nárokov k postupu podľa CSP. Konanie o predmetnom peňažnom nároku bolo začaté dňom doručenia návrhu na vydanie platobného rozkazu Okresnému súdu Banská Bystrica a po splnení podmienok podľa § 14 ods. 3 zák. o UK tento spor pokračuje na príslušnom súde podľa CSP v dôsledku podania návrhu žalobcu na pokračovanie v konaní. Z hľadiska uplatneného peňažného nároku konanie začaté na upomínacom súde tvorí jeden celok s konaním na súde príslušnom podľa CSP, pričom pre skúmanie procesných podmienok konania sú rozhodné okolnosti v čase začatia konania na upomínacom súde (§ 36 CSP) [m. m. 5Ndob/3/2023].

19. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalobca sa domáha zaplatenia sumy 2 828 eur s príslušenstvom titulom bezdôvodného obohatenia, ku ktorému malo dôjsť tým, že žalovaný v rozpore s dojednanou nájomnou zmluvou vystavil žalobcovi faktúry nad dojednanú výšku nájomného, ktoré žalobca uhradil. Medzi sporovými stranami bola uzatvorená Zmluva o nájme podľa zákona. č. 98/2014 Z. z..

20. To, či spor možno definovať ako obchodnoprávny, závisí predovšetkým od právnej povahy (právneho statusu) strán a ich vzťahu, z ktorého spor vznikol. Určujúcou normou je v tomto prípade ustanovenie § 261 ObZ, obsahujúce vymedzenie obchodných záväzkových vzťahov. Na to, aby sa určitý záväzkový vzťah mohol kvalifikovať ako obchodnoprávny, musí byť okrem požiadavky kladenej na povahu subjektov daného vzťahu, splnená aj požiadavka povahy záväzku. Z hľadiska obchodného záväzkového vzťahu by muselo ísť na strane podnikateľa o výkon jeho podnikateľskej činnosti. Nemusi však ísť len o záväzkový vzťah, ktorým sa priamo a bezprostredne realizuje predmet podnikania zapísaný v príslušnom (najmä živnostenskom, obchodnom) registri, ale postačuje, aby záväzok súvisel s podnikateľskou činnosťou strán. To, či sú v tom - ktorom jednotlivom prípade splnené zákonné kritériá stanovené v ust. § 261 ods. 1 ObZ pre obchodné záväzkové vzťahy strán, závisí od posúdenia konkrétnych okolností v danej veci, čo rovnako platí aj pre posúdenie, či daná vec predstavuje obchodnoprávny spor (§ 22, § 34 CSP). Uvedené požiadavky musia byť splnené pri vzniku záväzkového vzťahu, v opačnom prípade o obchodnoprávny vzťah nepôjde.

21. Z doteraz známych skutkových okolností z obsahu súdneho spisu vyplýva, že žalobcom je osoba, ktorá podniká na základe živnostenského oprávnenia, a teda je podnikateľom v zmysle ustanovenia § 2 ods. 2 písm. b) ObZ a žalovaný je právnickou osobou - obchodnou spoločnosťou, zapísanou v obchodnom registri. Hoci žalobca aj žalovaný sú podnikateľmi, je zrejmé, že pri vzniku záväzkového vzťahu nešlo o činnosť spojenú s ich podnikaním.

22. Najvyšší súd má za to, že žalobca ako nájomca si predmetnú nehnuteľnosť prenajímal za účelom vlastného bývania (spolu s ďalšou osobou, ako vyplýva z nájomnej zmluvy), nie za účelom jej užívania za účelom podnikania. Sporové strany nerealizovali záväzkový vzťah medzi sebou v rámci svojej podnikateľskej činnosti, resp. činnosti, ktorá s predmetom ich podnikania súvisí.

23. Zákon č. 98/2014 Z. z. upravuje osobitný právny režim nájomných vzťahov, ktorých predmetom je nájom bytu na určitý, časovo obmedzený účel. Cieľom tejto právnej úpravy je vytvoriť flexibilný a efektívny nástroj občianskoprávnej povahy, ktorý umožní krátkodobé bývanie bez toho, aby bolo potrebné aplikovať komplexný režim nájmu bytu podľa Občianskeho zákonníka. Primárnym znakom využitia tohto právneho inštitútu je účel tohto vzťahu, a to bývanie, t. j. využívanie bytu na osobnú potrebu nájomcu.

24. Podľa § 1 ZKNB ide o osobitnú právnu úpravu, ktorá upravuje vznik, zmenu a zánik právnych vzťahov súvisiacich s krátkodobým nájomom bytu. Tento právny režim má doplnkový charakter a uplatňuje sa prednostne pred úpravou v Občianskom zákonníku, hoci niektoré jeho ustanovenia s ním zostávajú v aplikáčnej nadväznosti. Zásadným východiskom tejto právnej úpravy je skutočnosť, že vzťah krátkodobého nájmu bytu nie je koncipovaný ako podnikateľský, ale ako občianskoprávny záväzkový vzťah. Zákonodarca týmto zákonom sledoval predovšetkým podporu nájomného bývania a zvýšenie mobility pracovnej sily v rámci Slovenskej republiky, ako aj aktiváciu súkromných bytových kapacít, ktoré by inak zostávali nevyužívané. Krátkodobý nájom bytu podľa osobitnej úpravy je svojou povahou občianskoprávnym právnym vzťahom, ktorý síce smeruje k dosiahnutiu príjmu (nájomného), no nejde o vzťah podnikateľský, ak nie sú naplnené znaky podnikania v konkrétnom prípade. Samotná existencia viacerých zmlúv o krátkodobom nájme alebo opakovanie prenajímania ešte neimplikuje podnikanie, ak chýba zámer sústavne vykonávať túto činnosť ako zárobkovú činnosť na vlastný účet a zodpovednosť.

25. Najvyšší súd konštatuje, že táto zákonná úprava je primárne postavená mimo režimu podnikania. Podľa povahy vecí a systematiky zákona sa tento režim nevzťahuje na prípady podnikateľskej činnosti, ktorých predmetom je iné využívanie nehnuteľnosti než bývanie (napr. poskytovanie ubytovacích služieb, prenájom kancelárskych priestorov). Kľúčovým kritériom právneho režimu je preto účel nájmu - bývanie - a nie formálny status účastníkov ako podnikateľov.

26. Na základe vyššie uvedeného je potrebné konštatovať občianskoprávny charakter sporu a na určenie vecne a miestne príslušného súdu na konanie a rozhodnutie v spore aplikovať § 12 až § 15 CSP, v zmysle ktorých a s prihliadnutím na adresu sídla žalovaného, je v danom spore vecne a miestne príslušným Okresný súd Pezinok.

27. Na základe vyššie uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že nesúhlas Mestského súdu Bratislava III s postúpením sporu Okresným súdom Banská Bystrica je dôvodný, a na konanie v danom spore príslušný Okresný súd Pezinok.

28. Najvyšší súd v závere považuje za potrebné uviesť, že posúdenie povahy sporu nie je pre vo veci konajúci súd záväzné, keďže právne posúdenie veci je predmetom sporu medzi stranami, a nie sporu o príslušnosť súdov, pričom toto sa bude odvíjať od skutkových okolností následne zistených v priebehu konania.

29. Rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok.